

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudců JUDr. Ivo Pospíšila (soudce zpravodaj) a JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobce: **multigate a.s.**, IČO: 259 12 186, se sídlem Riegrova 373/6, 779 00 Olomouc, zastoupen JUDr. Tomášem Vymazalem, advokátem se sídlem Wellnerova 1322/3C, 779 00 Olomouc, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihomoravského kraje**, se sídlem Žerotínovo náměstí 449/3, 602 00 Brno, týkající se žaloby proti rozhodnutím žalovaného ze dne 16. 9. 2015, č. j. JMK 118047/2015, a ze dne 1. 10. 2015, č. j. JMK 126239/2015, ve znění opravného usnesení ze dne 10. 2. 2016, č. j. JMK 21683/2016, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 26. 4. 2018, č. j. 29 Af 119/2015 – 65,

t a k t o :

Výroky II. a III. rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 26. 4. 2018, č. j. 29 Af 119/2015 – 65, **se ruší** a věc **se** v tomto rozsahu **v r a c í** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Vymezení věci

[1] Žalobce ohlásil Městskému úřadu Hustopeče (dále jen „správce poplatku“) dne 4. 4. 2011 provozování jiných technických herních zařízení povolených Ministerstvem financí dle příslušné obecně závazné vyhlášky města Hustopeče o místních poplatcích, resp. o místním poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj nebo jiné technické herní zařízení povolené Ministerstvem financí. Místní poplatek za období od 1. 4. 2011 do 30. 6. 2011 ve výši 47 804 Kč a místní poplatek ve výši 50 000 Kč za období od 1. 7. 2011 do 30. 9. 2011 uhradil žalobce shodně dne 8. 7. 2011.

[2] Dne 8. 8. 2011 požádal žalobce o vrácení vratitelného přeplatku na místních poplatcích za uvedená období ve výši zaplacených místních poplatků. Správce poplatku (poté, kdy jeho první rozhodnutí ve věci byla shledána nicotnými) žádosti žalobce o vrácení poplatku za období

od 1. 4. 2011 do 30. 6. 2011 nevyhověl rozhodnutím ze dne 28. 5. 2014, č. j. Fin/2729/14/49, a žádosti o vrácení poplatku za období od 1. 7. 2011 do 30. 9. 2011 nevyhověl rozhodnutím ze dne 27. 5. 2014, č. j. Fin/2674/14/49. Žalovaný k odvoláním žalobce rozhodnutími ze dne 19. 6. 2015, č. j. JMK 118047/2015, a ze dne 1. 10. 2015, č. j. JMK 126239/2015, ve znění opravného usnesení ze dne 10. 2. 2016, č. j. JMK 21683/2016 (dále jen „napadená rozhodnutí“), změnil formulaci výroků rozhodnutí správce poplatku, se závěry prvostupňových rozhodnutí se ovšem ztotožnil.

[3] Proti napadeným rozhodnutím se žalobce bránil žalobou u Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), který rozsudkem ze dne 26. 4. 2018, č. j. 29 Af 119/2015 – 65 (dále jen „napadený rozsudek“), ve výroku I. zamítl žalobu proti rozhodnutí ve věci poplatkového období od 1. 7. 2011 do 30. 9. 2011, ve výroku II. zrušil rozhodnutí ve věci poplatkového období od 1. 4. 2011 do 30. 6. 2011 a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení, a výrokem III. přiznal žalobci náhradu nákladů řízení. Krajský soud úvodem zdůraznil, že zařízení provozovaná žalobcem nepochybně podléhala poplatkové povinnosti dle § 10a zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, v rozhodném znění (dále jen „zákon o místních poplatcích“), jak je ostatně žalobci známo již z množství jiných řízení, které v obdobných věcech před správními soudy inicioval. K rozhodnutí ve vztahu k období od 1. 7. 2011 do 30. 9. 2011 krajský soud vycházel z judikatury správních soudů, podle níž v případě sporné poplatkové povinnosti je nutné vydat platební výměr, u něhož se lze domoci přezkoumání poplatkové povinnosti. Toto právo však v nyní posuzované věci nebylo žalobci upřeno, ačkoli nebyl správcem poplatku vydán platební výměr, neboť to, zda mu hmotněprávní povinnost zaplatit místní poplatek svědčí či nikoli, a v jaké výši, přezkoumaly správní orgány v rámci rozhodování o žádosti o vrácení přeplatku, včetně přezkumu v odvolacím řízení. Správce poplatku nevydal žádný platební výměr, žalobce však vydání platebních výměrů neurgoval a nevyžadoval je, pouze podáním ze dne 8. 8. 2011 požádal o vrácení vratitelného přeplatku. Za takové situace bylo nutné, aby se správce poplatku zabýval žádostí žalobce o vrácení přeplatku, nikoliv vydáním deklaratorního platebního výměru, jehož vydání se žalobce zjevně nedomáhal. Podle § 11 zákona o místních poplatcích *nebudou-li poplatky zaplacený poplatníkem včas nebo ve správné výši, vyměří mu obecní úřad poplatek platebním výměrem nebo bromadným předpisným seznamem*. Jelikož za období od 1. 7. 2011 do 30. 9. 2011 žalobce zaplatil poplatky ve správné výši a ve lhůtě pro jejich zaplacení, postupoval správce poplatku správně.

[4] Odlišná situace však dle krajského soudu nastala ohledně poplatků za období od 1. 4. 2011 do 30. 6. 2011, které byly zaplacený až dne 8. 7. 2011, třebaže měly být zaplacený do 10 dnů od zahájení provozu jiného technického zařízení, resp. do 10. dne příslušného čtvrtletí. Poplatková povinnost nebyla splněna včas, správce poplatku byl tudíž povinen dle citovaného ustanovení zákona vydat platební výměr. Pokud tak neučinil, místní poplatek nebyl zákonným způsobem předepsán; byl-li pak tento poplatek žalobcem následně z opatrnosti uhrazen a evidován na jeho daňovém účtu, s ohledem na neexistenci právního podkladu pro jeho zaplacení jej bylo nutno posoudit jako přeplatek (což však správní orgány neučinily). Napadené rozhodnutí správce poplatku i rozhodnutí žalovaného jsou proto nezákonná.

II. Kasační stížnost

[5] Žalovaný (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu, resp. výroky II. a III. napadeného rozsudku kasační stížností. Namítá, že žalobce se ani v jednom z projednávaných případů nevydání platebního výměru nijak nebránil v rámci vyměřovacího řízení. Namísto toho požádal o vrácení vratitelného přeplatku podle § 155 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu (dále jen „daňový řád“), kde však zejména rozporoval svou hmotně právní povinnost

pokračování

poplatek platit. Všechny námitky žalobce byly v řízení o žádosti náležitě vypořádány. Přestože nebyl vydán platební výměr, žalobci poplatková povinnost svědčila a poplatky sám zaplatil. Platební výměr by tak byl pouze deklaratorním rozhodnutím tuto povinnost stvrzujícím. Skutečnost, zda žalobci poplatková povinnost svědčí, byla správními orgány přezkoumána v rámci řízení o vrácení přeplatku a trvání na vydání platebních výměrů by bylo pouze formalismem a odepřením spravedlnosti. Tyto skutečnosti krajský soud nijak nezpochybil, překvapivě však dospěl k závěru, že v případě nevydání platebního výměru nebyl poplatek vůbec předepsán, pokud poplatník zaplatil poplatek ve správné výši, avšak po lhůtě splatnosti.

[6] Stěžovatel nesouhlasí se závěrem krajského soudu, že v takovém případě je nutno v řízení o přeplatku dle § 155 daňového řádu zohlednit skutečnost, zda byl vydán deklaratorní platební výměr, který by se poplatníkovi nedoručoval, ale pouze založil do spisu s tím, že poplatník svou povinnost splnil a poplatek zaplatil. Odkazuje přitom na judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle níž *„trvat na tom, aby hmotněprávní povinnost zaplatit místní poplatek byla přezkoumána v řízení o vydání platebního výměru, by bylo za situace, kdy byla tato povinnost plnohodnotně přezkoumána v řízení o navrácení přeplatku, pouhým formalismem“*. Krajský soud se v napadeném rozsudku taktéž odchýlil od své rozhodovací praxe, podle níž *„přezkumu poplatkové povinnosti tak bylo dosaženo, byť jinou procesní cestou. Proto nebyla žalobní námitka ohledně nevydání platebního výměru důvodná“*; přičemž takto rozhodl za situace, kdy platby za některá období byly rovněž zaplacený po lhůtě splatnosti a správce daně platební výměr nevydal (rozsudky sp. zn. 29 Af 54/2014, 29 Af 45/2014, 29 Af 31/2016 a 29 Af 44/2016).

[7] Krajský soud uvedené odchýlení od své rozhodovací praxe nevysvětlil, napadený rozsudek je z tohoto důvodu nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodu. Napadený rozsudek je dále nesrozumitelný a formalistický, neboť krajský soud postupu stěžovatele přisvědčil (body 33 – 46 napadeného rozsudku), jedno z napadených rozhodnutí však přesto zrušil.

III. Vyjádření žalobce

[8] Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti upozorňuje, že kasační argumentací stěžovatel vyvrací závěry napadených rozhodnutí, podle nichž *„žalobce poplatkovou povinností splnil, neboť uhradil místní poplatek za předmětné období ve správné výši. Správce poplatku proto již nepřistoupil k vydání platebního výměru, neboť takový postup by popřel shora popsany obecný princip daňového řízení spočívající v povinnosti poplatníka si daň sám vypočítat a následně odvést a rovněž by popřel výše uvedenou úpravu ust. § 11 zákona o místních poplatcích, z jehož důsledku plyne, že správce poplatku není povinen vydat platební výměr při včasné či správné úhradě poplatku.“* Ačkoliv stěžovatel dospěl ke správnému závěru, že platební výměr je třeba vydat v případě, není-li poplatek uhrazen řádně a včas, nerespektoval tento svůj vyslovený názor a namísto toho potvrdil odvoláním napadené rozhodnutí jako správné.

[9] Dle názoru žalobce je právním důvodem připsání poplatkové povinnosti na daňový účet výlučně platební výměr, který je konstitutivním rozhodnutím. Žalobce dále uvádí, že o vydání platebního výměru řádně požádal a bylo povinností správce poplatku jej vydat, aniž by jej žalobce musel urgovat.

[10] Žalobce souhlasí s tím, že řízení o vrácení přeplatku není řízením, v němž by měl správce poplatku vydávat platební výměr. Bez předchozího vyměření poplatku však není možné, aby správce poplatku žádosti o vrácení přeplatku nevyhověl.

[11] Zároveň není zřejmé, kdy měl být dle stěžovatele poplatky vyměřeny, zda již tím, že jej žalobce uhradil a sám si je tak vyměřil, nebo tím, že stěžovatel přezkoumal žalobcovu hmotně právní povinnost (což učinil až po uplynutí prekluzivní lhůty).

[12] Žalobce dále cituje z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2015, č. j. 2 Afs 120/2015 – 31: „*Poněvadž správce poplatku v nyní projednávané věci nevydal platební výměr na spornou poplatkovou povinnost, poplatek nebyl předepsán zákonným způsobem. Byl-li pak tento poplatek právním předchůdcem žalobce z opatrnosti ubrazen a byl evidován na daňovém účtu poplatníka, s ohledem na neexistenci právního podkladu pro jeho zaplacení jej bylo nutno posoudit jako přeplatek a dále se zabývat ostatními kritérii pro jeho vrácení*“, a z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 10. 2015, č. j. 2 Afs 50/2015 – 60, kde soud uvedl, že „*pokud mají správní orgány povinnost vydat platební výměr za situace, kdy poplatník místní poplatek uhradí včas a ve správné výši (za podmínek daných usnesením rozšířeného senátu), tím spíše měly povinnost vydat platební výměr za situace, kdy samy měly pochybnosti o řádném splnění poplatkové povinnosti.*“

[13] Dle žalobce navíc k přezkumu hmotně právní povinnosti žalobce v řízení o přeplatku v posuzovaném případě ani nedošlo, neboť v napadených rozhodnutích a v rozhodnutích správce poplatku nejsou jmenovitě uvedena konkrétní herní zařízení.

[14] Řízení v nyní posuzované věci je obdobné řízení ve věci sp. zn. 2 Afs 120/2015, kde byl shledán správným postup Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích, který se rovněž otázkami hmotného práva nijak nezabýval, neboť by to bylo v dané situaci předčasné.

IV. Posouzení kasační stížnosti

[15] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), přípustná. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

[16] Po přezkoumání kasační stížnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[17] Podle § 10a odst. 1 zákona o místních poplatcích *poplatku za provozovaný výběrní hrací přístroj nebo jiné technické herní zařízení povolené Ministerstvem financí podléhá každý povolený hrací přístroj nebo jiné technické herní zařízení povolené Ministerstvem financí. Podle § 11 zákona o místních poplatcích nebudou-li poplatky zaplacený poplatníkem včas nebo ve správné výši, vyměří mu obecní úřad poplatky platebním výměrem nebo bromadným předpisným seznamem.*

[18] Úvodem je třeba konstatovat, že ve věci vyměření místních poplatků za provozované jiné technické herní zařízení existuje bohatá judikatura Nejvyššího správního soudu, která je žalobci známa, neboť v mnoha případech byl účastníkem řízení (ke dni tohoto rozhodnutí takových řízení před Nejvyšším správním soudem ve věci žalobce proběhlo či probíhá více než 90). Žalobce v rámci těchto řízení zpochybňoval zejména svou hmotně právní poplatkovou povinnost a právně problematické situace vznikaly z důvodu specifické právní úpravy procesu vyměření místního poplatku. Zákon o místních poplatcích předpokládá, že poplatník či plátce

pokračování

sám svou poplatkovou povinnost ohlásí a v souladu s příslušnou obecně závaznou vyhláškou místní poplatek v příslušné výši zaplatí, aniž by byl ze strany správce poplatku vydáván platební výměr, neboť při placení místních poplatků obvykle nebude vzhledem k jejich jednoduchosti docházet k rozporům mezi poplatníkem (plátcem) místního poplatku a obecním úřadem, který jej spravuje, ohledně toho, zda má být místní poplatek uhrazen a v jaké výši. Pokud by poplatník zákonem předpokládaným způsobem nejednal, nejenže bude místní poplatek předepsán platebním výměrem, ale včas nezaplacené nebo neodvedené poplatky nebo část těchto poplatků může obecní úřad dle § 11 odst. 3 zákona o místních poplatcích zároveň zvýšit až na trojnásobek. Poplatník je tak zákonem *de facto* nucen ohlásit a zaplatit místní poplatek i v případě, kdy se oproti správci poplatku domnívá, že jej poplatková povinnost vůbec netíží.

[19] V takovém případě je nezbytné poskytnout poplatníkovi možnost efektivního přezkumu poplatkové povinnosti jak před správními orgány, tak i v řízení soudním. Takový přezkum by měl logicky proběhnout již ve vztahu k vyměření místního poplatku. Právě z tohoto důvodu rozšířený senát v usnesení ze dne 24. 6. 2014, č. j. 2 Afs 68/2012 – 34, dovedil v případě sporné poplatkové povinnosti a včasné a kvalifikované žádosti poplatníka povinnost správce poplatku vydat platební výměr i tehdy, pokud je místní poplatek zaplacen včas a ve správné výši. Odmítnutí vydat v takovém případě platební výměr by totiž ve svém důsledku mohlo vést k rezignaci poplatníka na jakoukoliv právní obranu, nebo poplatníka nutilo stát se neplátcem a čelit hrozbě zvýšení místního poplatku až na trojnásobek.

[20] Tyto závěry však zároveň s ohledem na navazující judikaturu Nejvyššího správního soudu nelze absolutizovat. Pokud se poplatník nevydání platebního výměru (třebaže by byly splněny podmínky pro jeho vydání) dostupnými prostředky ochrany nedomáhá a zvolí jinou procesní cestu, tj. žádost o vrácení vratitelného přeplatku dle § 155 daňového řádu a správní orgány v rámci tohoto řízení hmotně právní poplatkovou povinnost přezkoumaly (včetně následného soudního přezkumu), účelu zdůrazňovanému rozšířeným senátem bylo dosaženo a trvat na vydání platebního výměru by bylo formalismem (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2014, č. j. 5 Afs 113/2013 – 41, ze dne 30. 9. 2014, č. j. 6 As 64/2014 – 40, nebo ze dne 1. 3. 2017, č. j. 6 Afs 211/2016 – 27 a č. j. 6 Afs 212/2016 – 21). Mimo to lze dále odkázat na judikaturu Ústavního soudu, který v obdobné věci žalobce v usnesení ze dne 11. 9. 2014, sp. zn. III. ÚS 2581/14, uvedl, že „[...] *k námitce, že nelze rozhodovat o existenci přeplatku za situace, kdy poplatek nebyl předepsán (resp. řádně vyměřen), a tudíž bylo za této situace povinností správce poplatku jej k žádosti vrátit, kterou stěžovatelka nově podpořila i odkazem na rozhodnutí rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 6. 2014 sp. zn. 2 Afs 68/2012, považuje Ústavní soud za nutné uvést, že se i jí již zabýval, a v usnesení sp. zn. III. ÚS 3243/14 či sp. zn. III. ÚS 3343/13 s poukazem na „převažující formální povahu“ námitky vyslovil, že „nerozporuje vznik poplatkové povinnosti ... z hlediska naplnění hmotněprávních podmínek zákona a vyhlášky. „Pouze“ nesouhlasí s formální (procesní) stránkou věci – že správní orgán nepromítl svůj závěr o naplnění hmotněprávních podmínek právních předpisů o vzniku poplatkové povinnosti do „formy“ v podobě doručeného platebního výměru.“*

[21] Z napadeného rozsudku vyplývá, že krajský soud odlišuje situaci, kdy povinnost vydat platební výměr ve věci místního poplatku plyne správci poplatku z výkladu zákona provedeného rozšířeným senátem Nejvyššího správního soudu v citovaném usnesení ze dne 24. 6. 2014, č. j. 2 Afs 68/2012 – 34 („*pokud nejpozději v poslední den lhůty, ve které byl poplatník povinen splnit oblašovacím povinností, sdělil poplatník správci poplatku kvalifikovaným způsobem své pochybnosti o tom, zda je poplatníkem daného místního poplatku, a současně o vydání platebního výměru požádal*“), a na druhé straně situaci, kdy povinnost vydat platební výměr plyne správci daně přímo z gramatického výkladu zákona, tj. poplatník nezaplatil poplatek včas nebo ve správné výši. V prvním případě dle krajského soudu nevydání platebního výměru nezpůsobilo nezákonnost rozhodnutí žalovaného, neboť žalobce vydání platebního výměru nevyžadoval ani neurgoval a jeho hmotně

právní poplatková povinnost byla přezkoumána v řízení o vrácení nedoplatku. V druhém případě krajský soud dospěl k závěru, že místní poplatek nebyl žalobci bez příslušného platebního výměru vůbec předepsán. Napadený rozsudek není s ohledem na takto provedené rozlišení rozporný s postupem krajského soudu ve věcech, na něž stěžovatel v kasační stížnosti odkazuje, a kde se krajský soud zabýval výlučně první z uvedených situací (rozsudky sp. zn. 29 Af 54/2014, 29 Af 45/2014, 29 Af 31/2016 a 29 Af 44/2016).

[22] Nejvyšší správní soud se však neztotožňuje se závěrem krajského soudu, že v případě, kdy místní poplatek byl uhrazen ve správné výši, avšak po lhůtě splatnosti, nemohl být bez příslušného platebního výměru vůbec předepsán.

[23] Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že žalobce splnil dne 4. 4. 2011 ohlašovací povinnost s výhradou, že místní poplatek nelze dle zákona vůbec stanovit a vybírat, neboť zařízení, která žalobce provozuje, poplatkové povinnosti nepodléhají. Poté místní poplatky dne 8. 7. 2011 uhradil a dne 8. 8. 2011 požádal o vrácení vratitelného přeplatku dle § 155 daňového řádu. Žalobce v těchto podáních nežádal o vydání platebního výměru, nicméně požádal o vydání stanoviska.

[24] Krajský soud správně shrnul, že hmotně právní poplatková povinnost žalobce byla žalovaným v obou řízeních o vrácení přeplatku řádně přezkoumána. Byly vypořádány právě ty námítky, kterými žalobce svou poplatkovou povinnost zpochybňoval. Správní orgány srozumitelně vysvětlily význam pojmu „jiná technická herní zařízení“ a vyložily, co je předmětem místního poplatku dle § 10a zákona o místních poplatcích. Správní orgány v napadených rozhodnutích dostatečně určitě specifikovaly žalobcem provozovaná jiná technická zařízení i dobu, po kterou byla provozována, ostatně žalobce v průběhu správního řízení proti specifikaci jednotlivých zařízení žádným způsobem neprotil (svou argumentaci omezil na zpochybnění existence poplatkové povinnosti jako takové). Ve shodě s rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 11. 2017, č. j. 10 Afs 57/2017 – 32, krajský soud uzavřel, že ani prekluze práva vydat platební výměry nemá vliv na existenci poplatkové povinnosti žalobce a na rozhodování o vratitelném přeplatku (srov. body 43 – 48 napadeného rozsudku).

[25] Stěžejní otázkou v posuzovaném případě zůstává, zda v době rozhodování správce poplatku existoval zákonný podklad k vybrání místního poplatku za provozování jiného technického herního zařízení a zda byl na daňovém účtu poplatníka evidován přeplatek.

[26] Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku ze dne 30. 11. 2017, č. j. 10 Afs 57/2017 – 32, uvedl, že pro posouzení existence zákonného podkladu k vybrání místního poplatku a následné evidence přeplatku je důležitá povaha a funkce platebního výměru. Vydání platebního výměru má v případě řádně ohlášeného a zaplaceného místního poplatku sloužit k tomu, aby mohla být přezkoumána sporná poplatková povinnost. Platební výměr „je deklaratorní a slouží jen jako podklad pro další obranu v případě sporné poplatkové povinnosti, jak vyplývá z již zmíněného usnesení rozšířeného senátu NSS“. Deklaratorní povahu platebního výměru v případě místního poplatku zdůrazňuje i odborná literatura citovaná krajským soudem v napadeném rozsudku. „Rozhodnutí, kterým správce poplatku vyměří včas nebo ve správné výši nezaplacený (neodvedený) místní poplatek, může obsahovat dva druhy výroků. Nejprve se bude jednat o výrok, ve kterém bude vyměřen místní poplatek a případně uvedena výše zaplacené části poplatku. Tento výrok má deklaratorní povahu, neboť správce poplatku jím pouze autoritativně osvědčuje existenci poplatkové povinnosti, která poplatkovému subjektu vznikla na základě zák. o místních poplatcích, příslušné obecně závazné vyhlášky a relevantní právní skutečnosti, se kterou je vznik poplatkové povinnosti spojen.“ (srov. Těžký, V.; Jantoš, M.; Siuda, K. *Zákon o místních poplatcích, Komentář*. Praha, Wolters Kluwer, 2017). Poplatková povinnost tedy vzniká přímo na základě zákona, obecně závazné vyhlášky a právní skutečnosti, spojené se vznikem

pokračování

poplatkové povinnosti. Účelem vydání platebního výměru je podání informace poplatníkovi o vzniku povinnosti, výši poplatku, skutečnostech tuto výši určujících a v neposlední řadě výzva k zaplacení (srov. též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 4. 2009, č. j. 5 Afs 55/2008 – 38, ve vztahu k deklaratornímu platebnímu výměru na daňové penále).

[27] Desátý senát v citovaném rozsudku dospěl k závěru, který je dle Nejvyššího správního soudu aplikovatelný i v nyní projednávané věci, totiž že *„jak k okamžiku rozhodování žalovaného, tak v době rozhodování krajského soudu existoval zákonný podklad pro vybrání místního poplatku v podobě obecně závazných vyhlášek“*. Není podstatné, zda uplynula prekluzivní lhůta pro vydání platebních výměrů, pokud se žalobci již dostalo odpovědi na jeho pochyby o existenci vlastní poplatkové povinnosti v rozhodnutích ve věci přeplatku.

[28] V případě žalobce i v nyní posuzované věci existoval zákonný podklad pro vybrání místního poplatku (zákon o místních poplatcích, příslušná obecně závazná vyhláška města Hustopeče), nastala skutková okolnost v podobě provozování jiných technických herních zařízení v daném období, s níž právní úprava spojuje vznik poplatkové povinnosti, žalobce provozování jiných technických herních zařízení správci poplatku řádně ohlásil (třebaže s výhradou) a poplatek ve správné výši zaplatil (třebaže po lhůtě splatnosti). Vydání platebního výměru žalobce neurgoval a podal žádost o vrácení přeplatku. Žalobci poplatková povinnost v předmětném období svědčila, což bylo se stejným výsledkem přezkoumáno v rámci řízení ve věci žádosti o vrácení přeplatku správcem poplatku, žalovaným, krajským soudem a nyní i Nejvyšším správním soudem. Za této situace nelze konstatovat nezákonnost rozhodnutí o (ne)vrácení přeplatku pouze z toho důvodu, že v procesu vyměření poplatku nebyl zároveň vydán deklaratorní platební výměr na ohlášenou, zaplacenou a přezkoumanou poplatkovou povinnost, který by se nadto ani žalobci nedoručoval, ale pouze založil do spisu, neboť žalobce svou poplatkovou povinnost splnil. Výrok II. napadeného rozsudku, stejně jako výrok III. napadeného rozsudku, kterým byla žalobci přiznána náhrada nákladů řízení, je tudíž s ohledem na výše uvedené nezákonný z důvodu nesprávného posouzení rozhodné právní otázky.

[29] Uvedené závěry nebyly překonány ani zpochybněny, jak se žalobce domnívá, ani v rozsudcích Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2015, č. j. 2 Afs 120/2015 – 31, a ze dne 27. 10. 2015, č. j. 2 Afs 50/2015 – 60, v nichž druhý senát uvedl, že s ohledem na nejednotnou správní praxi správců místních poplatků i nejednotnou judikaturu správních soudů lze žádost o vydání stanoviska, jak byla v tehdy přezkoumávaných případech formulována v ohlášení poplatkové povinnosti s výhradou, posoudit z materiálního hlediska jako žádost o závazné posouzení věci a rozhodnutí o ní, tedy jako žádost o vydání platebního výměru. Již v rozsudku ze dne 28. 4. 2016, č. j. 4 Afs 20/2016 – 33, Nejvyšší správní soud podotkl, že v uvedených věcech Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích, rozhodnutí o odvolání proti žádostem o vrácení vratitelného přeplatku v souladu se závěry rozšířeného senátu zrušil a nepřezkoumával, zda byla otázka existence poplatkové povinnosti správně posouzena. Nejvyšší správní soud poté sám v těchto rozsudcích vysvětlil, že se nejedná o postup rozporný s postupem zvoleným v rozsudku ze dne 29. 8. 2014, č. j. 5 Afs 113/2013 – 41. Uvedl, že pátý senát tu zvolil řešení s ohledem na to, *„[...] aby jím řešená věc nebyla nadále prodlužována, neboť byl toho názoru, že zde hmotněprávní povinnost posouzena byla, a nepovažoval ji za jakkoli spornou, stejně jako krajský soud. To je právě důsledkem výše zmíněné situace řady sporů, kdy procesní fáze nastiňovala i jiný způsob řešení, než k jakému dospěl rozšířený senát tohoto soudu. Podstatné je, že i tento způsob řešení zahrnoval posouzení hmotněprávní povinnosti. V nyní projednávané věci se však krajský soud, jenž vycházel z usnesení rozšířeného senátu, hmotněprávní stránkou poplatkové povinnosti vůbec nezabýval a s ohledem na konstantní judikaturu i rozsah kasačního přezkumu tak nemůže učinit ani Nejvyšší správní soud“* (viz rozsudek č. j. 2 Afs 120/2015 – 31).

V.
Závěr a náklady řízení

[30] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil výrok II. a výrok III. napadeného rozsudku a věc v tomto rozsahu vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. V něm bude krajský soud vázán právním názorem vyjádřeným výše.

[31] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. února 2019

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu